

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Γενική Γραμματεία Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής
Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ)Γεν. Διεύθυνση Θεσμικής κι Επιχειρησιακής
Υποστήριξης ΕΣΠΑΕιδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και
Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΥΚΕ-ΧΕ)

ΕΥΚΕ-ΧΕ: 1581

Ταχ. Δ/ση: Νίκης 10, 3ος όροφος,
10563, Αθήνα

Πληροφορίες: Νίκος Γαβαλάς

Τηλέφωνο: 210 3742054

Email: stateaid_unit@minfin.gr

Προς: Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα»
Υψηλάντη 12 Λαμία, τ.κ.35131
e-mail: msakellari@mou.gr

Θέμα: Διατύπωση γνώμης για ζητήματα κρατικών ενισχύσεων σχετικά με την Πρόσκληση με τίτλο «Κατασκευή οδών για τη βελτίωση της συνδεσιμότητας της ΠΣΤΕ-(Νέες πράξεις)»

σχετ.: Το με Α.Π. 3334/29-11-2024 έγγραφο της ΕΥΔ Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» με θέμα «Διατύπωση Γνώμης επί Σχεδίου Πρόσκλησης με τίτλο «Κατασκευή οδών για τη βελτίωση της συνδεσιμότητας της ΠΣΤΕ-(Νέες πράξεις)» (Αρ.πρωτ. ΥΠΕΘΟΟ 180640/ΕΥΚΕ-ΧΕ1581/02.12.2024).

Σε συνέχεια του ανωτέρω σχετικού εγγράφου της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα», στο οποίο επισυνάπτεται το σχέδιο Πρόσκλησης (Α/Α ΟΠΣ 14420) με τίτλο: «Κατασκευή οδών για τη βελτίωση της συνδεσιμότητας της ΠΣΤΕ-(Νέες πράξεις)», και ζητούνται οι απόψεις της Υπηρεσίας μας αναφορικά με το θεσμικό πλαίσιο των Κρατικών Ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σημειώνονται τα εξής:

1. Σύμφωνα με το περιεχόμενο του Σχεδίου Πρόσκλησης το αντικείμενο του έργου περιγράφεται ως εξής:
«Στο πλαίσιο της δράσης θα υλοποιηθούν έργα που καταγράφονται ως αναγκαία από το ΣΠΕΜ, με βάση το βαθμό ωριμότητας των παρεμβάσεων και τις χρηματοδοτικές δυνατότητες του νέου Προγράμματος και καλύπτονται από τους στόχους του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Μεταφορών (ΕΣΣΜ) και την Περιφερειακή Εξειδίκευση αυτού. Αφορά παρεμβάσεις κατασκευής νέων οδών ή/και αναβάθμισης υφιστάμενων οδικών αξόνων του εθνικού και περιφερειακού οδικού δικτύου της ΠΣΤΕ που θα συμβάλλουν στη βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό τους (π.χ. βελτίωση των γεωμετρικών ή/και τεχνικών χαρακτηριστικών των οδών, κατασκευή κόμβων, κατασκευή τεχνικών έργων, σήμανση, ασφάλιση, ηλεκτροφωτισμός, κ.λ.π.).
Η επιλογή και υλοποίηση των παρεμβάσεων στο πλαίσιο του Στόχου Πολιτικής 3 θα γίνει σε συμπληρωματικότητα με το τομεακό Πρόγραμμα «Μεταφορές» και με βάση τα κριτήρια διαχωρισμού των πράξεων μεταξύ του τομεακού και των Προγραμμάτων των Περιφερειών, όπως ορίζονται από το εγκεκριμένο ΕΣΠΑ :
Από τα Περιφερειακά Προγράμματα χρηματοδοτούνται κυρίως έργα εκτός ΔΕΔ- Μ. Είναι δυνατή επίσης η χρηματοδότηση παρεμβάσεων διασύνδεσης με το ΔΕΔ-Μ εντός του εθνικού δικτύου.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Όσον αφορά τα έργα που θα επιλεγούν προς χρηματοδότηση στο πλαίσιο της Πρόσκλησης, θα πρέπει
> να συμπεριλαμβάνονται στην Περιφερειακή Εξειδίκευση του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Μεταφορών (ΕΣΣΜ).
> να συμμορφώνονται με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία».

Δυνητικοί Δικαιούχοι της Δράσης είναι το Υπουργείο Υποδομών Και Μεταφορών, και εποπτευόμενοι φορείς του με αρμοδιότητα και η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας.

Η συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη που διατίθεται για την ένταξη πράξεων στο πλαίσιο της εν θέματι πρόσκλησης ανέρχεται σε 17.700.000,00 €.

2. Το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης ορίζει τις κρατικές ενισχύσεις ως «ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχείρισεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής [...], κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές. Με βάση την Ανακοίνωση της Επιτροπής για την έννοια της Κρατικής Ενίσχυσης (2016/C 262/01) που εξειδικεύει το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις εφαρμόζονται μόνο όταν ο αποδέκτης της ενίσχυσης είναι «επιχείρηση». «Επιχειρήσεις» θεωρούνται οι οντότητες που ασκούν οικονομική δραστηριότητα ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τις διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής τους. Συνεπώς, ο χαρακτηρισμός μιας συγκεκριμένης οντότητας ως επιχείρησης εξαρτάται αποκλειστικά από τη φύση των δραστηριοτήτων που ασκεί. Μεταξύ άλλων, ο χαρακτηρισμός μιας οντότητας ως επιχείρησης συνδέεται πάντα με συγκεκριμένη δραστηριότητα. Μια οντότητα που ασκεί τόσο οικονομικές όσο και μη οικονομικές δραστηριότητες πρέπει να θεωρείται επιχείρηση μόνο σε σχέση με τον πρώτο τύπο δραστηριοτήτων. Για να γίνει διάκριση μεταξύ οικονομικών και μη οικονομικών δραστηριοτήτων, το Δικαστήριο έχει επανειλημμένα αποφανθεί ότι κάθε δραστηριότητα που συνίσταται στην παροχή αγαθών και υπηρεσιών στην αγορά αποτελεί οικονομική δραστηριότητα.
3. Όσον αφορά τη δημόσια χρηματοδότηση για υποδομές, στο σημείο 203 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης επισημαίνεται ότι, «η δημόσια χρηματοδότηση υποδομών που δεν προορίζονται να αποτελέσουν αντικείμενο εμπορικής εκμετάλλευσης εξαιρείται κατ' αρχήν από την εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων. Αυτό αφορά, για παράδειγμα, τις υποδομές που προορίζονται για δραστηριότητες τις οποίες το κράτος εκτελεί κανονικά κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας (...) ή που δεν χρησιμοποιούνται για την παροχή αγαθών και υπηρεσιών σε μια αγορά (για παράδειγμα, δρόμοι οι οποίοι είναι διαθέσιμοι για δωρεάν δημόσια χρήση). Οι δραστηριότητες αυτές δεν είναι οικονομικής φύσης και, κατά συνέπεια, δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, όπως και η δημόσια χρηματοδότηση των σχετικών υποδομών».
4. Επιπλέον, σύμφωνα με το σημείο 220 της ανωτέρω αναφερόμενης Ανακοίνωσης, οι δρόμοι που διατίθενται για δωρεάν χρήση από το κοινό είναι γενικές υποδομές δια των οποίων δεν ασκείται οικονομική δραστηριότητα και η δημόσια χρηματοδότησή τους δεν εμπίπτει στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων. Τα παραπάνω δεν ισχύουν αν οι συγκεκριμένες οδικές υποδομές έχουν σχεδιαστεί ειδικά για να εξυπηρετήσουν μεμονωμένους χρήστες. Επίσης, η λειτουργία των διοδίων αποτελεί σε πολλές περιπτώσεις οικονομική δραστηριότητα.
5. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, και εφόσον, οι παρεμβάσεις κατασκευής νέων οδών ή/και αναβάθμισης υφιστάμενων οδικών αξόνων του εθνικού και περιφερειακού οδικού δικτύου της ΠΣΤΕ,

όπως περιγράφονται στην υπό εξέταση Πρόσκληση, αφορούν σε δρόμους που θα διατίθενται για δωρεάν χρήση από τους πολίτες και δεν προορίζονται να αποτελέσουν αντικείμενο εμπορικής εκμετάλλευσης (π.χ. καθώς δεν προβλέπονται διόδια), η χρήση τους θα είναι ελεύθερη από όλους τους χρήστες χωρίς διακρίσεις και επί ίσης βάσης και αποτελούν δημόσια υποδομή πρόσβασης που εξυπηρετεί διάφορες χρήσεις και χρήστες και δεν ευνοεί επιλεκτικά μια συγκεκριμένη ή συγκεκριμένες επιχειρήσεις, δύναται να υποστηριχθεί ότι η χρηματοδότηση των εν λόγω δράσεων δεν ενέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης.

Επισημαίνεται ότι στην περίπτωση ύπαρξης οδικών υποδομών οικονομικού χαρακτήρα απαιτείται κοινοποίηση του έργου στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

6. Για τα έργα που δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01), προκειμένου το σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης της προτεινόμενης δράσης να μην εμπίπτει στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, πρέπει να διασφαλιστεί ότι η χρηματοδότηση που παρέχεται για τις συγκεκριμένες δράσεις δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για διεπιδότηση ή για έμμεση επιδότηση άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων του κυρίου έργου. Η αποφυγή της διεπιδότησης μπορεί να διασφαλιστεί με την τήρηση ξεχωριστών λογαριασμών, τον κατάλληλο επιμερισμό των δαπανών και με τη διασφάλιση ότι η δημόσια χρηματοδότηση δε στηρίζει άλλες δραστηριότητες».
7. Με βάση τα ανωτέρω αναφερόμενα, στο διατακτικό της Πρόσκλησης έχει οριστεί ορθά το θεσμικό πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων σύμφωνα με το οποίο δύναται να εξεταστούν οι υποβληθείσες προτάσεις χρηματοδότησης. Ωστόσο στο κεφάλαιο 3 «Επιλεξιμότητα» του σχεδίου Πρόσκλησης στο τέλος της παραγράφου 3.4 θα πρέπει να συμπληρωθεί «με την επιφύλαξη της τήρησης των κανόνων του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων» και να προστεθούν τα ακόλουθα:
 - «Για τα έργα που δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C262/01), προκειμένου το σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης της προτεινόμενης δράσης να μην εμπίπτει στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, πρέπει να διασφαλιστεί ότι η χρηματοδότηση που παρέχεται για τις συγκεκριμένες δράσεις δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για διεπιδότηση ή για έμμεση επιδότηση άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων του κυρίου έργου. Η αποφυγή της διεπιδότησης μπορεί να διασφαλιστεί με την τήρηση ξεχωριστών λογαριασμών, τον κατάλληλο επιμερισμό των δαπανών και με τη διασφάλιση ότι η δημόσια χρηματοδότηση δε στηρίζει άλλες δραστηριότητες. Επίσης, για να αποφευχθεί η χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος κατά την προμήθεια αγαθών ή υπηρεσιών στο πλαίσιο υλοποίησης έργων, είναι αναγκαίο οι προμήθειες / υπηρεσίες / εργολαβίες να πραγματοποιηθούν μέσω ανοικτής, διαφανούς, αμερόληπτης και άνευ όρων διαγωνιστικής διαδικασίας, με βάση τις διατάξεις της ισχύουσας εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας περί σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών».
8. Σημειώνεται ότι, για την αξιολόγηση της πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας της εκάστοτε πράξης με τους κανόνες του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων, είναι αναγκαίο να συμπληρώνεται η λίστα ελέγχου περί ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης που έχει κοινοποιηθεί με την με Α.Π. 115150/

ΕΥΚΕ4023/2.11.2016 επιστολή του ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ, αντίγραφο της οποίας πρέπει να τηρείται στο φάκελο της πράξης.

9. Γενική επισήμανση: Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή από την οικεία Διαχειριστική Αρχή, όσον αφορά στην χρηματοδότηση Πράξεων στον ίδιο ή σε άλλους Δικαιούχους Πράξεων παραπλήσιου περιεχομένου. Ενδεικτικά σε περίπτωση, κατά την οποία οι ανωτέρω Δικαιούχοι ή άλλοι Δικαιούχοι έχουν ήδη ή πρόκειται στο άμεσο μέλλον να αναλάβουν την υλοποίηση πράξεων με συναφές αντικείμενο, τότε η περιγραφή και διαστασιολόγηση των πράξεων πρέπει να είναι σαφής ακριβής και ξεκάθαρη προς αποφυγή αλληλοεπικαλύψεων ή και ενδεχόμενης σταυροειδούς χρηματοδότησης.

Η παρούσα γνωμοδότηση παρέχεται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της ΕΥΚΕ-ΧΕ και περιορίζεται στην παροχή απόψεων σχετικά με τη συμμόρφωση του υπό κρίση μέτρου ενίσχυσης με τους κανόνες Ανταγωνισμού και Κρατικών Ενισχύσεων της ΕΕ. Επισημαίνεται ότι δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητες της ΕΥΚΕ-ΧΕ η αξιολόγηση οποιασδήποτε άλλης πτυχής του μέτρου ενίσχυσης, περιλαμβανομένων θεμάτων που άπτονται του δικαίου περί δημοσίων συμβάσεων.

Οι απόψεις της ΕΥΚΕ-ΧΕ βασίζονται αποκλειστικά στις πληροφορίες που παρείχε εγγράφως η οικεία Διαχειριστική Αρχή και ειδικότερα στο περιεχόμενο του σχεδίου Πρόσκλησης, έγγραφο στο οποίο αφορά η γνωμοδότηση της ΕΥΚΕ βάσει των αρμοδιοτήτων της. Εάν οι παρασχεθείσες πληροφορίες αποδειχθούν ελλιπείς ή εσφαλμένες, ή το μέτρο ενίσχυσης δεν υλοποιηθεί σύμφωνα με τις παρεχόμενες πληροφορίες, η ΕΥΚΕ-ΧΕ διατηρεί το δικαίωμα να επανεξετάσει τις απόψεις της σε σχέση με αυτές που εκφράζονται στο παρόν έγγραφο.

Παραμένουμε στην διάθεσή σας για κάθε αναγκαία διευκρίνιση.

Ο Προϊστάμενος της ΕΥΚΕ-ΧΕ

Ευάγγελος Στουραϊτης

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Αν. Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
2. Γραφείο Γενικού Γραμματέα ΕΣΠΑ
3. Γραφείο Γενικής Διεύθυνσης Θεσμικής κι Επιχειρησιακής Υποστήριξης
4. Ε.Υ.Κ.Ε.-Χ.Ε.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

